

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τριμήνες συνδρομές (1 δρ. την τριμηνία).—Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητής ἂν δὲν προπληρώσει τὴν συνδρομὴ του.

20 λεπτά τὸ φύλλο. — Τὰ περασμένα φύλλα πουλιούνται στὸ γραφεῖο μας διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κιόσκια, καὶ στὶς επαρχίες σ' ὅλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

ΑΡΘΡΟ ΤΡΙΤΟ (*)

Ὅταν ἐδῶ καὶ τρεῖς μῆνες προκαλοῦσα τὸν Ἐκπαιδευτικὸν Ὅμιλον σὰ δημοτικιστὴς, σὰ φιλελεύτερος καὶ τὸ κυριώτερό σὰ μέλος του νὰ μοῦ δώσει ἀπάντηση σὲ ὠρισμένα ἐρωτήματα νόμιζα πὼς εἶχα δικαιώμα καὶ πὼς ὁ Ὅμιλος εἶχε ὑποχρέωση νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ. Ὅμως γράφτηκε τὸ πρῶτο ἄρθρο κ' ἡ ἀπάντηση μὲν δὲν ἦρθε, σὰ παρασκήνια ὅμως ἀκούστηκαν διάφορες διαδόσεις μετὰ τὴν τάση νὰ σκοτίσουν τὸ ζήτημα, νὰ παραστήσουν τὴ διαφωνία μου σὰ διαφωνία μ' ἓνα μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ποὺ ὅμως δὲν εἶταν αὐτὸ ὁ Ὅμιλος καὶ τὸ πολὺ πολὺ νὰ χαρακτηρίσουν τὸ ἄρθρο μου (σύμφωνα ἄλλως τε μετὰ τὴν ὑστερικὴν ὑπερευαίσθησίν των) τάχα εὐρωπαϊσμένων Ρωμιῶν ποὺ θέλουν τὰ πράγματα μόνο μετὰ τὸ ἀληθινό τους ὄνομα νὰ μὴ λέγονται) σὰ χωρὶς τάκτ (!!) γραμμένο. Τὸ τελευταῖο αὐτὸ φυσικὰ μοῦ εἶναι ἀ-

διάφορο, γιατί καὶ δὲν ἀκούστηκε παρὰ ἀπ' τοὺς ἀμεσώτερος σχετιζομένους μετὰ τὴν ἐπιτροπὴ τοῦ Ὅμιλου, ποὺ εἶναι φυσικὸ νὰ ταράχτηκαν κάπως τὰ νεῦρα τῆς ἀπ' τὸ ἄρθρο μου ἐκεῖνο, δηλ. ἀπ' τὸ περιεχόμενό του καὶ νὰ θέλῃσιν νὰ τὰ ρίξῃ ὅλα στὸν τύπο του. Ὅσο γιὰ τὶς ἄλλες διαδόσεις θέλησα νὰ τοὺς δώσω ἓνα τέλος δημοσιεύοντας τρεῖς βδομάδες ἀργότερα μιὰ ἐξηγήσιν κ' ἐπαναλαμβάνοντας τὶς ἐρωτήσεις μου μετὰ τὴν ἐλπίδα, πὼς, ἀφ' οὗ «Νουμᾶς» δῆλωσε ἀπὸ ἴδιο φύλλο κάπως προκλητικὰ πὼς οἱ στήλες του θὰ εἴταν φυσικὰ ἀνοιχτὲς γιὰ τὸν Ὅμιλον, γλήγγερα θαρχότανε ἡ ἀπάντησιν τὴν ἐλπίδα αὐτὴ δὲν μπορούσε βέβαια νὰ τὴν ἐλαττώσῃ ἡ ἀφρασχηνιακὴ διάδοσις πὼς «τὸ ἓνα» μέλος τῆς ἐπιτροπῆς ἀπειλήσῃ παραίτησιν στὴν περίπτωσιν ποὺ ὁ Ὅμιλος θὰ τοῦ ἀπαντοῦσε, γιατί φανταζόμουν πὼς ἡ ἐπιτροπὴ ποὺ τυπικὰ μὲν (στὸ καταστατικὸ δηλ.) ὀλιγαρχικὰ διοικεῖ, οὐσιαστικὰ ὅμως δημοκρατικὰ ἐπρεπε νὰ διοικοῦσε ἓνα σωματεῖον ποὺ μέλη του εἶχει μόνο μορφωμένους καὶ μάλιστα φωτισμένους, ἀνθρώπους δηλ. ποὺ δὲν εἶναι στρουγγα μὲ μόνάδες καὶ μόνάδες ἀξιόλογες, πὼς ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ θὰ συναιστανότανε τὴν ὑποχρέωσιν ποὺ εἶχε νὰ δώσει λόγο γιὰ τὸ ἔργον τῆς στὸ μέλος (μάλιστα στὰ μέλη) ποὺ τότε ζητοῦσαν. Ἡ σκέψιν μόνο πὼς ἴσως ἡ ἐπιτροπὴ ἐνεργούντας «πολιτικὰ» ὅπως τῶς ἔκανε ὡς τώρα καὶ μὴ θέλοντας νὰ ἐκτεθεῖ τὸ τάχα δημοτικιστικὸ (*), μὰ ἴσως «νεοελληνικὸ» (εἶναι νέος ὁρος ποὺ ἀποτελεῖ μεταβατικὸ σταθμὸν στὸ «καθαρευουσιάνικο») σωματεῖον καὶ νὰ νομιστεῖ μαλλιαρὸ (ἀλλοίμονο πᾶν νὰ μᾶς θεωροῦσε ὁ «καλὸς κόσμος» καὶ ὁπαδοὺς τοῦ «ἀηδοῦς ψυχαρακοῦ ιδιώματος»!) δὲν ἤθελε νὰ ξεπέσει δημοσιεύοντας τὴν ἀπάντησιν στὸ «Νουμᾶ» μ' ἔκνε νὰ περιμένω πὼς ἡ ἀπάντησιν θὰ εἶτανε πᾶν δίχως ἄλλο στὸ δεύτερο τεῦχος τοῦ «Δελτίου». Ὅμως τὸ τεῦχος βγήκε κ' ἡ ἀπάντησιν δὲ φάνηκε. Ἀφίνω στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμᾶ» καὶ στὰ μέλη τοῦ «Ὅμιλου» νὰ δώσουν τὴν κατάλληλον χαρακτηρισμὸν στὴν παράλειψιν αὐτὴν. Ἐγὼ θέλω μόνο νὰ τὴν ἐξηγήσω.

Τὸ ὅτι ἡ ἀπάντησιν δὲ δόθηκε ἂν καὶ μετὰ τὴν ἐπιτροπὴ δὲν ἐλείφον ἐκεῖνα περὶ ἀσιάνθηκας τὴν ἀνάγκη νὰ δοθεῖ — καὶ αὐτὸ γιὰτί — τὸ ἀπαίτησε τὸ ἓνα μέλος τῆς ἐπιτροπῆς, ποὺ θέλουν τάχα νὰ παραστήσουν πὼς δὲν ἔχει περισσότερες ἀπὸ μᾶς μόνάδας ἐπιτροπὴ καὶ εἰδικὰ τὸ μέλος ποὺ οἱ ἀντιδραστικὲς τοῦ ἰδέεσθαι γινώσκουσιν (κρίτα καὶ ἀριθ. 467 «ἡ

(*) Κοίτα καὶ ἀριθ. 462 (14 τοῦ Γενάρη) καὶ 465 (14 τοῦ Φλεβάρη) τοῦ «Νουμᾶ».

(*) Στὴ σελίδα 237 στ. 2 (ἀριθ. 475) τοῦ «Νουμᾶ» τὸ χειρόγραφο ἐγράφε «δηθεν δημοτικιστικόν», μὰ ἡ πρώτη λέξη παραλείφθηκε ἀπὸ ἀβλεψίαν τοῦ τυπογράφου.

νεοελληνική ιδεολογία»), είναι άρκετά χαρακτηριστικό για τον τρόπο που διοικείται ο «Όμιλος» και τις ιδέες που τότε διέπουν. Η ολιγαρχία του Καταστατικού μεταβλήθηκε στην πράξη σε ραμαδική μοναρχία — καλύτερα απολυταρχία και το «έπαναστατικό» σωματείο τραβάει το δρόμο του στην αντιδραστικότητα και στο μιστριωτισμό· γιατί κ' η μέρα αυτή δε θα είναι μακρυνά. Ως τώρα δεν είχε ίσως χωνευτεί η κοινωνική σημασία του γλωσσικού ζητήματος και κατορθώναμε να βλέπουμε τον κοινωνικώς άμόρφωτον κοσμάκη αν και αντιδραστικής ιδεολογίας να παρασύρεται απ' το αίτημα της στιγμής (άφου διάβαζε μ' ευχαρίστηση κανένα δημοτικιστικό ποίημα) και να πολεμάει για την επικράτηση της δημοτικής, της γλώσσας του λαού, της γλώσσας που έχοντας τη δύναμη να τότε μορφώσει κλει μέσα της τους μεγαλύτερους κινύνους για την πλουτοκρατία. Όταν όμως το νοιώσουν αυτό οι αντιδραστικοί που σήμερα είναι κι αυτοί δημοτικιστές δε θ' αργήσουν να μās εγκαταλείψουν, περνώντας ίσως το πολύ πολύ για παρηγοριά απ' το «νεοελληνικό» στάδιο για να προσκολληθούν στο Μιστριώτη, σε κείνον που θέλοντας με την επικράτηση της καθαρεύουσας να περιορίσει τη μόρφωση σε λίγα χέρια βοηθάει μια χαρά τα συμφέροντα και τις τάσεις των αντιδραστικών. Αυτό θα γίνει λοιπόν και με τον «Όμιλο, άφου ο πρώην δημοτικιστής και τώρα «νεοελληνιστής» μονάρχης του, ο πρόεδρος του (δεν το ξέραμε πώς ο Όμιλος είχε πρόεδρο· την ανακάλυψη τη χρωστάμε στον κ. Hesseling, Δελτίο σελ. 161 και πρέπει να την παραδεχτούμε άφου δε διαψεύστηκε απ' τον Όμιλο) έχει τις γνωστές θεωρίες του βούρδουλα ενάντια στην ελεύτερη σκέψη κ' ενάντια στην κάθε κίνηση του οικονομικά σκλαδωμένου λαού.

Κι ακόμα παραπέρα· ο Όμιλος έχοντας συναίσθηση πώς σαν «Εκπαιδευτικός» Όμιλος μονάχα δε δικαιολογεί σήμερα την ύπαρξή του μās υποσχέθηκε στα προλεγόμενα του δεύτερου τόμου του Δελτίου πώς έννοει ν' άρχίσει μια γενική μορφωτική δράση για να κατορθώσει μορφώνοντας το λαό να φέρει και τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις. Αν και, καθώς είπαμε, το λέει μόνος του αυτό ο επίσημος Όμιλος, μπορούμε όμως κ' εδώ να το υποστηρίξουμε. Πρώτα το σχολειό δεν μπορεί ν' άνοιξει όσο υπάρχει το άρθρ. 107 του Συντάγματος και τα διδαχτικά βιβλία δε χρειάζονται όσο δεν υπάρχει το σχολειό. Μά κι αν γίνει το σχολειό τι μ' αυτό; Ποιός θα ιδεί τα καλύτερα αποτελέσματά του που να μὴν είναι φωτισμένος, που να μὴν έχει άλλες αξιώσεις απ' το πρότυπο σχολειό παρὰ κείνες που

άπαντούμε σήμερα; Τόσο λοιπόν για να γίνει το σχολειό — όσο για να ικανοποιήσουν τ' αποτελέσματά του και χρησιμέψουν στο να γίνει δεκτό το σύστημα του σχολείου αυτού κι απ' το Κράτος χρειάζεται μορφωτική δουλειά, χρειάζεται να γίνει προπαγάντα στο λαό (όχι στους λιγοστούς και ξεροκέφαλους — τις περισσότερες μάλιστα φορές από συμφέρο εκμεταλλευτές της λαϊκής αδυναμίας διαδασμένους), προπαγάντα που να βγάλει τη γλωσσική πρόληψη, που να δείξει το συμφέρο της επικράτησης της δημοτικής, το συμφέρο της φιλελεύτερης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης (Ν. Β. πολύ άμφιδάλλουμε αν το πρότυπο σχολειό θα είναι και φιλελεύτερο· θα είναι σαν το σχολειό του Βόλου με παιδαγωγικές όχι και ιδεολογικές διαφορές). Μόνο άμα οι ιδέες αυτές χωνευτούν απ' το λαό θα είναι δυνατό να περάσει μια εκπαιδευτική, μια γλωσσική μεταρρύθμιση — μόνο έτσι πρέπει να περάσει για κάθε άνθρωπο που δεν είναι σκλάβος της αντιδραστικής πλουτοκρατικής ιδεολογίας.

Αυτά λοιπόν φάνηκε να τα έχει νοιώσει ο Όμιλος, πρέπει να τα έχει νοιώσει τουλάχιστο άφου άφησε να δημοσιευτούν τα Προλεγόμενα εκείνα (πράμα που προϋποθέτει βέβαια πώς τα είχε διαδασμένα). Μά βήμα για την τέτοια εργασία ως τώρα δεν έκανε και δεν πιστεύουμε πώς θα κάνει. Το στοιχειωδέστατο πράμα που υποδείχτηκε από μήνες τώρα στην επιτροπή του να τυπώσει σε χιλιάδες αντίτυπα και στείλει σε κάθε γωνιά ελληνική ένα φυλλαδιάκι με την έκθεση της επιτροπής της Βουλής στη δημοτική κ' έναν πρόλογο για τις συκοφαντίες των καθαρευουσιάνων και την αληθινή θέση του ζητήματος — ούτε αυτό δεν κατόρθωσε να κάνει! Μά κι αν εργαστεί μορφωτικά ή επιτροπή ποιός άμφιδάλλει για το πνεύμα της εργασίας της; Οι ιδέες του μονάρχη της α διαδοθούν, με συνεργασία όλων μας που έχουμε κάπως διαφορετικότερες ιδέες, δε φανταζόμαστε πώς θα φέρουνε σε καλό, γιατί το αντιδραστικό ιδανικό του κρυμμένο μέσα στον εθνικό μαντύα θα ένισχύσει την πρόληψη του λαού που σήμερα προσπαθούμε να το βγάλουμε και θα τον παραδώσει σύζυλα στην εκμετάλλευση. Συμπεραίνουμε λοιπόν: η ο Όμιλος θα καταντήσει καθαρευουσιάνικο σωματείο, η θα περιοριστεί στην εκπαιδευτική του..... δράση (δηλ. βγάλσιμο δελτίου, προκήρυξη διαγωνισμών για διδαχτικά βιβλία και το πολύ άνοιγμα σχολειού) χωρίς να έχει καμιά έλπίδα να επιτύχει τίποτα, η θα βάλει μπροστά μίαν αντιδραστική προπαγάντα. Πάντοτε — έχοντας ιδέες σαν τις παραπάνου και δείχνοντας τέτοιο σκεπτικό στα μέλη του, μās παρουσιάζει τη μορφή

μιάς αντιδραστικής μονοκρατορίας. Καί ρωτούμε, ποιός δημοτικιστής, ποιός φιλελεύτερος βλέποντας τέτοια χάλια, όσο ή επιτροπή δέ δείχνει την παραμικρή διάθεση να δώσει προσοχή στα μέλη και να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις τους, θα διστάσει και μια στιγμή να παύσει δίνοντας τη συνδρομή του (το κυριώτερο την ήθικη) σε σωματείο που ή δέν έχει σκοπό ή θα γίνει βλαβερό;

A. ΤΡΑΝΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Τετάρτη 18 — Τρίτη 24 του 'Απριλίου.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ. Όπως τόσα άλλα στον τόπο μας δέν είναι παράξενο πώς και ή αστυνομία μας είναι άνω κάτω — κι αυτό μας το απέδειξαν ακόμη μια φορά όσα έγιναν την περασμένη Τετάρτη με τον αυστηρό εκείνο φρουρό της τάξης που πήρε μέσα λίγους ανθρώπους που γλεντούσαν αθόρυβα χωρίς να ένοχλούν κανέναν. Μ' όλες τις προστατευτικές διατάξεις της ελευθερίας που έχει το Σύνταγμα, δυστυχώς ή αστυνομία μας ταιριάζει μόνο στο Τουμπουχτού. Σας χρωστάει κανένας κανένα δίδραχμο — πάτε στην αστυνομία, καλεί τον όφειλέτη, τότε φρερίζει και παίρνετε το δίδραχμό σας. Δίνετε κανενός έναν μπάτσο στο δρόμο σας έρπάζει ο χωροφύλακας και σας κλεί ώρες σε κάτι βρώμικα μπουντρούμια που μόνο γουρούνια μπορούν να καθίσουν εκεί. Μιλάτε με καμμιά γυναίκα στο δρόμο μπορεί κ' εκεί νάρθει ο χωροφύλακας ή ο αστυνόμος και να σας πάρει στο κρατητήριο. Θα μου πείτε πώς ένας χωροφύλακας ή αστυνόμος που έπεμβαίνει παράνομα μπορείτε να του δώσετε και κανένα χαστούκι, έχοντας έλο το δικιο και το δικαίωμα γι' αυτό; μά είναι γνωστό το τί επακολουθεί τους τέτοιους καυγάδες για τον πολίτη, κ' ή φασαρία άλλως τέ μαζί με το ρεζήλίκι που θα σας σέρνουν στο δρόμο οί χωροφύλακες σας φτάνει αυτό είναι άλλως τέ που τις περισσότερες φορές ζητούν οί άνθρωποι αυτοί. Ξέρουν πώς ενεργούν παράνομα, ξέρουν πώς δέν κάνουν τίποτε το αξιοποινο — σας ρεζιλεύουν όμως, σας στέλνουν και στο Πταισματοδικείο αφού σας κράτησαν κάμποσες ώρες στο κρατητήριο και ικανοποιούν έτσι τα μικρόπρεπά τους έλατήρια. Καί να σκέφτεται κανείς πώς μέσα στους ένωμοτάρχες και τους αξιωματικούς της χωροφυλα-

κής είναι κι άνθρωποι που υπήρξαν κάποτε και δικηγόροι! Τέτοιος ρόλος αστυνομίας σαν το δικό μας είναι βέβαια πρωτοφανής για πολιτισμένους ανθρώπους. Άλλοι έταν δέν είσαστε μεθυσμένος ή δέν υπάρχει φόβος να διαταραχτεί ή τάξη και παραβήτε καμμιά αστυνομική διάταξη ή έστω διαπράξετε κανένα πταίσμα, ο χωροφύλακας σημειώνει μόνο το ένομα και τη διεύθυνσή σας και σας αφήνει όσο να ξυπνήσετε μια μέρα και να βρήτε την κλήση για το Πταισματοδικείο ή κανένα προστιμάκι. Έδώ μπορεί να είστε ο γνωστότερος άνθρωπος, σας σέρνουν σε λωποδύτη μέσα στους δρόμους απ' το γιακά και μάλιστα αν δέν έχετε και τα μέσα μπορεί να σας κρατήσουν ώρες στο τμήμα χωρίς να σας παρυσιάσουνε στον προϊστάμενο για να διατάξει «τά περαιτέρω». Τώρα ρίξτε και μια ματιά στο άρθρ. 4 και 5 του Συντάγματος που αναγνωρίζουν το άπαράβιαστο της προσωπικής ελευθερίας και απαγορεύουν τη σύλληψη ανθρώπου έξόν ια ώρισμένους λόγους. Αν ή αστυνομία μας μόνη της δέν είναι σε θέση να τα νοιώσει, δέν πρέπει να την κάνουμε να το νοιώσει; Άς έλπίσουμε πώς οί οργανωτές της χωροφυλακής θα δώσουνε την πρέπουσα σημασία στο σημείο αυτό και θα κάνουνε ανθρώπους τα αστυνομικά μας όργανα.

Και τώρα για να ιδούμε ειδικά την ιστορία της Τετάρτης: το άρθρο 10 του Συντάγματος λέει «οί Έλληνες έχουσι το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ήσυχως και άόπλως· **μόνον εις τας δημοσίας συναθροίσεις δύνανται να ΠΑΡΙΣΤΑΤΑΙ ή αστυνομία.** Αί έν υπαίθρῳ συναθροίσεις δύνανται να απαγορευθώσιν, αν ως εκ τούτων **έπικινείται κίνδυνος εις την δημοσίαν ασφάλειαν**». Οί σοσιαλιστές συνήλθαν «ήσυχως και άόπλως» αν ήθελε, το πολύ μπορούσε να παρασταθεί και ή αστυνομία. Έπειδή μάλιστα κάθησαν στο υπαίθρο μπορούσε να τους το απαγορέψει αν κινόνγευε ή δημοσία ασφάλεια: τέτοιο πράγμα βέβαια δέ συνέβαινε. Όπωςδήποτε ποτέ δέν είχε το δικαίωμα ή αστυνομία να συλλάβει τους ήσυχους αυτούς ανθρώπους και να τους πάει στο κρατητήριο. Ο αστυνόμος και οί χωροφύλακες — οί ήρωες τῶ σκηνῶν της Τετάρτης είναι γι' αυτό σύμφωνα με το άρθρ. 5 του Συντάγματος και το άρθρ. 322 του Ποιν. Νόμου ένοχοι για παράνομη κατακράτηση και τιμωρούνται με φυλάκιση το πολύ **έξ μηνῶν**. Καί παραπέρα: οί αστυνομικοί υπάλληλοι που πήραν απ' τους σοσιαλιστές τα σύμβολά τους και δέν τους τα επιστρέφουν είναι ένοχοι της **έκβιασης** σύμφωνα με τα άρθρ. 368 και 369 του Ποιν. Νόμου και τιμωρούνται με φυλάκιση τολάχιστο **2 ετών** — ή τουλάχιστο ένοχοι